

Leif Pjetursson: *Drømmen om det absolute – den radikale kulturstrømning*. (Hans Reitzel, 1984). 144 s., 138 kr.

Forfatteren, der har litteratur som fag, har villet give en samlet almentilgængelig indføring i radikalismen i håb om, at den måske derved kan få et lille puf. Han forstår radikalisme som en kritisk holdning til de bestående forhold, som regel koblet sammen med en utopi, en forestilling om en anderledes og bedre tilværelse, der et sted defineres som »et demokratisk selvstyrende og selvfungerende samfund, hvor de økonomiske, tekniske og videnskabelige ressourcer anvendes på en social human og retfærdig måde« (134). Denne vage og elastiske definition sætter ham i stand til at postulere en sammenhæng, en strømning, mellem så forskellige – synes jeg – kulturfænomener som Brandes, de kulturradikale og de nyradikale (i 50'erne og 60'erne) på den ene side, og beat'en, rock'en, punk'en, bz'ere og andre moderne fænomener på den anden. Det forekommer umiddelbart søgt at ville koble den første gruppes intellektualiserede appel til en realistisk betragtning af verden og søgende, prøvende livsholdning med en række »flippede«, anti-intellektuelle, fantasifulde protester mod forholdene. Protesten synes til syvende og sidst at være det eneste samlende.

Hovedvægten ligger på de sidste 30 år, og det synes først og fremmest at være et forsøg på at legitimere en sammenkøbt, rimeligt nøgtern 68-ideologi med et strejf midteroprør (Villy Sørensen er en central forfatter i bogen). Der er tilbageblik til den »individorienterede radikalisme« i slutningen af 1800-tallet og mellemkrigstidens kulturradikalisme. Men forfatterens standpunkt kan være svært at greje. Han beskriver sympatiserende ikke bare 68-holdningen og midteroprøret, men også f.eks. punkere og bz'ere, der vel kan betragtes som næ-

ste generations oprør mod de nu gamle (bl.a. 68'erne). Det anvendte materiale er væsentligst litterære tekster suppleret med samfundstänkere som f.eks. Marcuse og altså midteroprørerne.

Alt i alt er det temmelig overfladisk og meget forenklet (men det hænger måske også sammen med, at bogens vigtigste målgruppe synes at være undervisningssektoren). Man får dog nogle rimelige korte signalemeriter af en række nyere protestfænomener, og så kan man jo forsøge selv at gå videre derfra.

Jens Chr. Manniche

Torben Schousboe (udg.): *Carl Nielsen, dagbøger og brevveksling med Anne Marie Carl-Nielsen 1-2*. (Gyldendal, 1983) 674 s.

Carl Niensens datter, Irmelin Eggert Møller, der døde 1974, opbevarede et stort arkivmateriale efter faderen. Det drejer sig om fotografier, breve, dagbøger og andet, der ved nærværende udgives foranstaltning nu er overdraget til Carl Nielsen museet i Nørre Lyndelse og til Det kongelige Bibliotek i København. I to omfangsrige bind præsenteres her et udvalg af materialet, nemlig dele af Carl Niensens dagbøger og brevveksling med hustruen Anne Marie, født Brodersen. Da dagbogsnotater og brevveksling supplerer hinanden, præsenteres materialet som en helhed med udgiverens forbindende tekster og kommentarer. I tid spænder udvalget fra efteråret 1890 til komponistens død 1931. Selv om der er tale om 6-700 sider, er der alligevel utallige udeladelser. De er angiveligt foretaget dels for at undgå banaliteter fra dagligdagen dels af hensyn til andres følelser. Hvad det første angår, er der trivialiteter nok endda. Hvad det sidste angår, er udgiveren inde på en farlig vej, der kan føre til servering af æg uden salt.